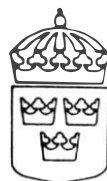

Motion till riksdagen

1988/89:A422

av Sonja Rembo m. fl. (m)

Regionalpolitiken

Mot.
1988/89
A422

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Regionalpolitik i olika perspektiv	4
2.1	Den centraliserade statsmakten	4
2.2	Storstäder och regionala tillväxtcentra	5
3	Viktiga faktorer för regional utveckling	5
3.1	Klimat och miljö	6
3.2	Det goda entreprenörklimatets betydelse	6
3.3	Nätverkssamverkan	6
3.4	Näringslivstradition	6
4	Betydelsen av kommunikationer	7
4.1	Vägnät	7
4.2	Järnvägsförbindelser	7
4.3	Flygförbindelser	8
4.4	Sjöfart och hamnar	8
4.5	Tele-, data- och postförbindelser	9
5	Betydelsen av kunskap och utbildning	9
5.1	Regionala högskolor	9
5.2	Yrkesutbildning	10
5.3	Övriga skolor	10
5.4	Teknikcentra	11
5.5	Utvecklingsfonderna	11
6	Betydelsen av stärkt konkurrenskraft	11
6.1	Sänkta arbetsgivaravgifter	11
6.2	Transportkostnader	12
7	Företagens kapitalförsörjning	12
7.1	Bankernas roll	13
7.2	Lokaliseringsstödet	13
7.3	Regionala investmentbolag	14
8	Betydelsen av statens agerande	14
8.1	Utlokalisering	14
8.2	Decentralisering av besluten	15
8.3	Skatteutjämning	15
8.4	Kultur och fritid	15

9	Ge landsbygden en chans att leva bättre	16	Mot. 1988/89
9.1	Jord- och skogsbruk	16	A422
9.2	Kombinationssysselsättning	17	
9.3	Skärgårdsproblemen	17	
9.4	Kommunikationerna på landsbygden	17	
9.5	Glesbygdsstöd	18	
10	Anslagsfrågor	18	
11	Hemställen	19	

1 Inledning

Den enskilde individen känner ofta en stark känslomässig bindning till sin hemtrakt. Den representerar en trygghetskänsla. Samtidigt väljer allt fler att flytta till andra delar av landet. Det framställs ibland som ett nederlag för regionalpolitiken. Så är inte fallet. Varje individ måste själv utifrån hans eller hennes förutsättningar och intresse avgöra bostadsort och yrke.

Under de senaste decennierna har det skett en omfattande inflyttning till städerna. För hundra år sedan bröt många uppoch utvandrade till Amerika. I framtiden kommer många att flytta, inte bara inom Sverige utan inom Europa.

Under historiens gång har ekonomiska, politiska och värderingsmässiga förändringar givit upphov till näringsstrukturella och befolkningsmässiga konsekvenser. Dessa har accepterats av allmänhet och beslutsfattare efterhand som de mer långsiktiga positiva effekterna blivit uppenbara. Alltför ofta har dock politiska beslutsfattare försökt motverka förändringarna. Den ovisshet och otrygghet inför framtiden som stora samhällsomdaningar alltid föder bland enskilda människor har använts som argument för politikernas handlande. Detta har alltför ofta fördröjt en utveckling som visat sig vara positiv för samhället och den enskilde.

En framgångsrik strategi som syftar till att minska de negativa och stärka de regionala effekterna av näringslivets förändringar fordrar först att orsakerna till förändringarna klarläggs. Tekniska förändringar och ändrad efterfrågan på olika produkter har stor betydelse. I debatten glömmer man ofta att politiken inom ett område kan medföra konsekvenser för den regionala balansen. Därför måste man kritiskt granska politikens utformning på många olika områden. Det är ett synsätt som nästan helt saknats i regionalpolitiken.

Ett annat perspektiv som försumrats är marknadsekonomins grundläggande betydelse för regional utveckling och tillväxt. Skall näringslivet i Sverige kunna utvecklas positivt krävs ett gott näringslivsklimat som stärker marknadsekonomi och främjar kreativiteten hos enskilda individer.

Regionalpolitiken måste utformas med hänsyn till förhållanden på andra politiska områden. Vi föreslår i en särskild motion om Sverige och den Europeiska Gemenskapen en rad åtgärder för att Sverige inte skall bli en dåligt utvecklad region i Europas utkant. Den Europeiska Gemenskapen bygger nu upp en gemensam inre marknad. Sverige bör tillämpa en strategi av stegvis anslutning som syftar till att svenska medborgare och företag erhåller samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter som medborgare och företag i andra västeuropeiska länder. En nödvändig faktor för att uppnå tillväxt i den svenska ekonomin är ett sänkt skattetryck. Vi föreslår i vår skattepolitiska motion stora skattesänkningar, främst marginalskautesänkningar.

Regeringens kärnkraftsavvecklingsprogram kommer att hota sysselsättning och välbefinnande. De mest elintensiva industrierna ligger i regioner som redan har en svag arbetsmarknad. I vår energipolitiska motion framhåller vi att de nuvarande kärnkraftsreaktorerna bör nyttjas så länge de uppfyller säkerhetskraven.

Arbetsmarknadens funktion är av vital betydelse för möjligheterna att nya arbetsplatser kan tillkomma i utvecklingsmässigt svaga delar av landet. Vi framlägger dels i en arbetsmarknadspolitisk, dels i en arbetsrättslig motion, förslag som leder till en bättre fungerande arbetsmarknad.

I en situation där den politiska inriktningen förändrats i enlighet med våra förslag kommer det likväl att behövas åtgärder av regionalpolitisk karaktär i vissa delar av landet. Det är viktigt att regionalpolitiken utformas efter verklighetens krav och realiteter. Regionalpolitiska medel måste vara effektiva och bli föremål för kontinuerlig uppföljning och omvärdering.

Riksdagens behandling av denna motion om regionalpolitiken kommer att ske samtidigt som den regionalpolitiska kommittén, REK-87, håller på att avsluta sitt arbete för att kunna redovisa detta under första halvåret innevarande år.

Vår förhoppning är att det skall gå att nå bred politisk enighet om en ny regionalpolitik utformad efter de principer som redovisas i denna motion.

2 Regionalpolitik i olika perspektiv

Det är viktigt att betrakta förhållandena i Sverige ur olika geografiska perspektiv.

- Det globala perspektivet handlar om Europas roll i världen och hur Europa i framtiden skall kunna stärka och hävda sin ekonomiska och kulturella position visavi omvärlden.
- Det europeiska perspektivet som rör Sveriges roll i Västeuropas ekonomiska och kulturella gemenskap och som bl.a. innefattar hur vårt land skall kunna samverka och konkurrera med andra länder inom ramen för ett växande europeiskt samarbete.
- Det nationella perspektivet rör regional utveckling och måste innefatta hur vi skall skapa långsiktiga förutsättningar för regioner att utvecklas på ett positivt sätt.
- Det inomregionala perspektivet rör balansen inom en region.

2.1 Den centraliserade statsmakten

Sverige är i dag mera centraliserat än någonsin. Trots att decentralisering sedan 1970-talet har varit ett vanligen förekommande uttryck i politiken har utvecklingen drivits i motsatt riktning.

Den socialistiska ideologin med krav på likformighet kräver standardiserade lösningar. Därigenom kan makt och inflytande i samhället centraliseras. Ett av resultaten är en kraftig tillväxt av den offentliga sektorn. De offentliga utgifternas andel av BNP uppgick för 30 år sedan till ca 29 procent – nu är den ca 63 procent. Det har inneburit att allt fler avgörande ekonomiska beslut fattas av ett relativt fåtal personer i departement och riksdag.

Successivt har det offentliga inflytandet över individer och företag ökat. Företag och kommuner styrs av lagar och bestämmelser som oftast förskjuter makten till Stockholm. Enskilda lagar har ofta förefallit motiverade och relativt harmlösa. Det sammanlagda resultatet har emellertid blivit svåröverskådliga lagkomplex, vilkas centraliserande konsekvenser endast ett fåtal experter kan överblicka.

Den centraliserande effekten förstärks också av de stora organisationerna som strävar efter likformiga lösningar. Behovet av kontakter med beslutsfattare har också inneburit att de centrala organisationerna nästan utan undantag etablerat sina kanslier i Stockholm.

För att styra eller "stimulera" kommuner och landsting har det skapats ett stort antal s.k. specialdestinerade statsbidrag. Staten delar ut stora bidrag till kommunerna om dessa utformar service m.m. på det sätt som staten vill. I realiteten har kommunernas självstyre därmed kraftigt reducerats. Socialdemokraternas ambition har varit att Sveriges kommuner skall se likartade ut oavsett om det är Göteborg eller Åsele, om det är Pajala eller Ystad.

En annan centraliserande effekt av statens bidragsgivning är att befolkningen i små kommuner många gånger betalar in mera i skatter och avgifter till staten än vad som återgår i form av statsbidrag. Invånarna i de små glesbygdskommunerna kan i flera fall sägas betala för den offentliga sektorns tillväxt i storstäderna.

Reglerna för verksamheten inom den offentliga sektorn, t.ex. sjukvården och barnomsorgen, är utformade så att verksamheten måste utföras i offentlig regi. Därför ser vi sällan några privata alternativ utanför storstäderna. I stället är det storskaliga lösningar som tillämpas. Även små offentliga sjukvårdsenheter blir dyra, eftersom de förväntas se ut och arbeta som stora sjukvårdsenheter.

När socialdemokraterna genomdrev Dagmar-reformen hävdade de att den skulle gynna glesbygdslän – så blev det inte. Däremot utsträcktes politikernas makt över sjukvårdssektorn.

2.2 Storstäder och regionala tillväxtcentra

Tillväxten i storstadsregionerna är inte ett hot mot utvecklingen i andra regioner, utan snarare en motor för tillväxt i hela landet. Tillväxten i områden som Stockholm, Göteborg och västra Skåne innebär inte att all befolkning och alla företag kommer att koncentreras dit i framtiden. Den mycket avancerade teknikutveckling som i dag sker i storstadsområdena utgör i själva verket förutsättningen för att vi i Sverige skall kunna utveckla framtidens arbetsinstrument. Dessa ger radikalt ändrade förutsättningar för decentralisering av produktion och service. Detta gagnar långsiktigt våra möjligheter att skapa en balanserad regional utveckling.

Flera av de mellanstora städerna uppvisar i dag en dynamisk tillväxt. Det är en viktig positiv faktor för mera avlägset belägna delar av landet om de större städerna i dessa regioner utvecklas. Genom att näringslivet i mellanstora städer utvecklas växer en servicestruktur upp som även hjälper företagen i deras omland.

3 Viktiga faktorer för regional utveckling

Utvecklingskraften i olika regioner påverkas i hög grad av faktorer som inte kan styras genom politiska beslut.

3.1 Klimat och miljö

Klimatet i det norrländska inlandet är hårdare än i resten av landet. Detta leder till högre kostnader, främst för uppvärmning och för byggnadsinvesteringar. Klimatfaktorn bidrar också till att skapa en mindre positiv bild av det norrländska inlandet hos personer från andra delar av landet. Dessa nackdelar kompenseras bäst genom en generell kostnadsdämpande regionalpolitik.

Samtidigt har den goda miljön i bl.a. Norrland en betydelsefull attraktionskraft. Efter hand som medvetenheten om miljöproblemen ökar kommer säkerligen de delar av vårt land som kan erbjuda en fin naturmiljö att framstå som mera attraktiva för allt fler människor.

3.2 Det goda entreprenörklimatets betydelse

En framgångsrik regionalpolitik måste utgå från de enskilda människornas idériakedom, entreprenöranda och vilja att bidra till utvecklingen. Det är nödvändigt att utnyttja de teknologiska landvinningar som gör det möjligt att i en del sammanhang bortse från geografiska avstånd, liksom möjligheten att skapa nya arbets- och företagsformer. Kunskap och kompetensutveckling kommer att bli allt viktigare. Den centrala styrningen av lokala utvecklingsprojekt är hindrande och bör upphöra.

Den praktiska politiken måste utformas så att den främjar förståelse för och satsningar på individuellt entreprenörskap och företagande. Alternativet till socialdemokraternas tilltro till politikersamhället och den sociala ingenjörskonsten är en politik som mobiliserar utvecklingskraften hos enskilda människor. Politikern i en dynamisk ekonomi måste vara inriktad på avreglering, skattesänkning och decentralisering.

3.3 Nätverkssamverkan

En mycket viktig faktor i strävan att stärka utvecklingskrafterna i en region är därför att främja samarbete mellan företagare. Det kan röra sig om allt från rådgivning och samverkan vid företagsstarter till gemensamma kundkontakter eller samarbete med lokala och regionala myndigheter.

Insikten om det lokala näringslivssamarbetets stora betydelse ökar. Det finns numera flera praktiska exempel: Moragruppen, Söderhamnsmodellen, Laxåföretagens etableringscenter etc., som visar på nya medel att främja företagsutveckling och tillväxt.

Nätverk kan inte skapas genom politiska beslut. Däremot bör SIND, STU, utvecklingsfonderna etc. ha som främsta uppgift att skapa nätverk och samarbete inom lokalt näringsliv. Näringslivets egna initiativ bör ges stort utrymme, eftersom dessa många gånger kan visa på nya och framgångsrika metoder som medverkar till växande företagsamhet, bl.a. i utsatta regioner.

3.4 Näringslivstradition

Svenskt näringsliv förknippas vanligen med ett tjugotal stora, internationellt inriktade företagsgrupper. Småföretagen, som i den förda politiken "setts över axeln", är och kommer i framtiden än mer att vara en omistlig tillgång

för den svenska ekonomin. Förekomsten av småföretag varierar kraftigt mellan olika delar av vårt land. I vissa områden finns det en stark småföretagartradition.

Mot. 1988/89
A422

I andra delar av landet – främst i anslutning till de gamla bruksorterna – finns det få småföretag. Arbetsmarknaden har under lång tid dominerats av en, eller några få, arbetsgivare.

Den differentierade och dynamiska småföretagstraditionen i Gnosjö är eftersträvansvärd. Där finns det naturliga relationer och nätverk som främjar företagets tillväxt och uppkomsten av nya företag. Praktiskt taget alla har genom släktingar och vänner en förståelse för vad det innebär att driva ett företag. Det gör steget att starta ett företag lättare. Det innebär även att företagaren lätt kan få kontakt med andra företagare. I sådana områden ser man, generellt sett, inte andra företag främst som konkurrenter, utan som ett slags partners. De förutsättningar som möjliggjort denna utveckling måste vara utgångspunkten för en viktig del av den framtida regionalpolitiken.

4 Betydelsen av kommunikationer

Goda kommunikationer har alltid påverkat olika regioners utvecklingsmöjligheter och näringslivsstruktur. I dag skärps kraven på ytterligare kommunikationer, såväl inom landet som till utlandet. I Sverige fördyras och försvåras kommunikationerna av att vi har en liten befolkning utspridd över en stor yta.

4.1 Vägnät

Både för företagens transporter och för privatbilismen är ett vägnät av hög och god standard av avgörande betydelse för utvecklingen. Underhållet på stora delar av det svenska vägnätet är eftersatt. Stora resurser kommer att krävas enbart för att vidmakthålla existerande vägstandard.

Det är väsentligt att väganslagen inriktas på att undanröja "flaskhalsar" på de mest trafikerade vägarna. Goda vägar mellan de tre storstadsregionerna är nödvändiga. Standarden på de övriga stora Europavägarna måste höjas.

Det är nödvändigt med goda förbindelser i Norrland och Bergslagen. En stor del av vägtrafiken mellan Mellansverige och Norrland koncentreras till E 4:an och därmed kanaliseras tung trafik genom Stockholmsregionen. Vi har tidigare föreslagit en "Bergslagsdiagonal" mellan Örebro- och Gävleområdena. Denna väg skulle också stimulera tillväxt i delar av Bergslagen.

4.2 Järnvägsförbindelser

Järnvägen är och kommer under överskådlig framtid att vara det mest fördelaktiga transportsättet för en rad olika slags transporter. Järnvägens styrka ligger i dess förutsättningar att vara ett masstransportmedel för såväl gods som passagerare.

SJ är i dag ett företag med betydande problem. Förlusterna är oacceptabelt stora. Den förändring av SJ som nu pågår är positiv och kan, om den utförs på rätt sätt, leda till att SJ stärker sin konkurrensförmåga och attraherar ytterligare passagerare och godstransportkunder.

För att möjliggöra goda kommunikationer i glest befolkade delar av landet kan det av regionalpolitiska skäl finnas anledning att bedriva passagerartrafik även på en del sträckor där passagerarunderlaget är så dåligt att SJ inte kan få full kostnadstäckning. I sådana fall är det väsentligt att underskotten för denna trafik tydligt redovisas.

Uppdelningen av SJ i ett s.k. banverk och ett trafikföretag ger också möjligheter för andra än SJ att bedriva trafik på vissa sträckor. Denna konkurrens kan medverka till att kostnaderna för att upprätthålla trafiken på olönsamma sträckor kan minska.

4.3 Flygförbindelser

Det svenska inrikesflyget befinner sig i en kraftig expansionsfas. Från att tidigare ha varit en transportform som huvudsakligen utnyttjats av affärsresenärer ökar antalet privatresenärer. Det är dock väsentligt att konkurrensen ökar. Det kan bli så genom att koncessionstvånget slopas för linjer som trafikeras med mindre flygplan. Fler bolag bör få lov att flyga på de sträckor som i dag enbart trafikeras av SAS/LIN. En avreglering kan medverka till att priserna på flygresor sjunker i förhållande till andra transportsätt.

En väl fungerande flygplats i en region är en viktig tillväxtskapande faktor. De flesta större och många medelstora städer har redan i dag flygplatser inom rimligt avstånd, men inom vissa regioner kan det vara motiverat att anlägga nya flygplatser eller utöka existerande flygfält. En mer avreglerad lufttrafik ger möjlighet till ett mera finmaskigt nät av flygförbindelser. Härigenom skapas också möjligheten att i större utsträckning nyttja flyget för transport av högvärdigt gods, vilket kan bidra till ett mera differentierat näringsliv också i geografiskt avlägsna regioner.

Nya flygplansgenerationer kräver kortare startbanor. Det innebär att kostnaderna för nya flygplatser i t.ex. det norrländska inlandet kan bli mindre än vad som gäller de flygplatser som SAS/LIN i dag trafikerar med sina större flygplan. Regeringen bör pröva möjligheter att stödja nyanläggning av en eller flera flygplatser i områden med dåliga kommunikationer.

4.4 Sjöfart och hamnar

Goda sjöförbindelser och effektiva hamnar har varit av avgörande betydelse för svensk industris konkurrenskraft och en förutsättning för stora delar av våra basindustriens utveckling. Ur regionalpolitisk synvinkel är sjöfarten betydelsefull, inte minst för basindustrierna i bl.a. Norrland. För näringslivet är det av stor betydelse att åretruntrafik kan upprätthållas till rimliga kostnader.

I takt med industrins ökande krav på snabba och tillförlitliga transporter har emellertid godsströmmarna under det senaste decenniet i stigande utsträckning sökt sig till ett fåtal hamnar i södra och västra Sverige, där främst tillgången till goda färjeförbindelser drar till sig landburet gods.

Sjöfarten och järnvägen konkurrerar i stor utsträckning om samma godsmängder. Medan järnvägstransporterna har vissa kostnadsfördelar till följd av den statliga trafikpolitiken, måste sjöfarten och hamnarna bära sina egna kostnader.

4.5 Tele-, data- och postförbindelser

Tele- och datatrafiken har under senare år fått ökad betydelse. För några år sedan var telekommunikationen i stort sett begränsad till telefonsamtal. Nu utväxlas telefax, telex och framför allt datatrafik över telenätet. Telenätet är den fysiska länken mellan tiotusentals datorer – och därmed mellan människor – enbart i Sverige och mellan ett ännu mycket större antal i den övriga världen.

Datatrafik kräver god ledningskvalitet. Snabba och säkra optiska förbindelser måste installeras i snabb takt, vilket ökar utvecklingsförutsättningarna för en del företag i olika delar av landet.

Även om datatrafik och telefax får allt större betydelse för företagen understryker detta snarast kraven på snabb och tillförlitlig postbefordran. En ritning som ankommer sent en offert som inte ligger i den potentielle kundens brevlåda påföljande morgon är exempel på dålig postgång som är speciellt besvärande för företag i regioner där man på grund av de geografiska avstånden har svårare att hålla personliga kontakter. Även för privatpersoner är det viktigt med en god postservice.

Som ett statligt monopolföretag, som på stora delar av sitt arbetsområde helt saknar konkurrens, har postverket ett särskilt ansvar att tillse att den grundläggande servicenivån kan upprätthållas i hela landet.

5 Betydelsen av kunskap och utbildning

Den geografiska förläggningen av utbildningsinstitutioner har stor betydelse för olika orters och regioners utvecklingsmöjligheter. Såväl nationella som internationella studier visar detta mycket klart. Det innebär emellertid inte att man i första hand skall ta regionalpolitiska hänsyn inom det utbildningspolitiska området. Sverige måste ha forsknings- och utbildningsinstitutioner som kan konkurrera med de främsta i världen. För att stärka eller upprätthålla kvaliteten vid de svenska universiteten kan man inte utan allvarliga följder förändra verksamhetens förutsättningar i syfte att uppnå en eller annan regionalpolitisk fördel.

5.1 Regionala högskolor

De mindre högskolornas – de regionala högskolornas – roll i utbildningssystemet måste klargöras på ett bättre sätt.

Vid tillkomsten av de s k mindre högskolorna i samband med högskolereformen 1977 tillmättes dessa stor betydelse av de berörda kommunerna. Dessa förhoppningar har i varierande utsträckning infriats. Krav har rests på inrättande av fler utbildningslinjer och fasta forskningsresurser vid de mindre högskolorna. Riksdagen måste emellertid ta sitt ansvar och tydligt fastställa vilken roll högskolorna skall spela.

I dag ställs allt högre krav på utbildning inom de flesta yrkesområden. Både näringslivet och den offentliga sektorn behöver rekrytera personer med goda underliggande kunskaper och med förmåga att praktiskt applicera dessa. Kvalitetsbegreppet får aldrig urholkas. Sverige måste kunna utbilda

högt kvalificerade akademiker som kan mäta sig med dem som utbildats vid välrenommerade utländska universitet. Den typen av utbildning måste ske i direkt kontakt med traditionell forskning.

Forskningsverksamhet kräver vitala forskningsinstitutioner. Dessa kan inte vara för små. Med dagens starka specialisering krävs flera forskare inom varje delområde för att det skall uppstå en intellektuell "kritisk massa" som främjar nya idéer. Beträffande forskning och forskarkompetens hänvisar vi till vår motion om utbildningspolitiken.

Utbildningen vid de mindre högskolorna bör inriktas på att fylla det (till stor del eftersatta) behovet av väl kvalificerade personer med särskild förmåga att praktiskt applicera sina kunskaper. Det betyder att de mindre högskolorna bör ges frihet att utveckla utbildningar som kan tillfredsställa den lokala och regionala arbetsmarknadens behov utan att bindas av traditionell akademisk inriktning. Detta bör kunna ske främst inom områden som teknik och ekonomi/administration. Humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnen är viktiga stödande inslag i dessa utbildningar. Den inom alla utbildningsområden väsentliga undervisningen inom språk bör således läggas upp för att främja aktiv språkanvändning, inte för att utgöra grunden för långvariga akademiska språkstudier.

Med denna inriktning av verksamheten vid de mindre högskolorna bör dessa kunna bli mer attraktiva för studenterna. De regionala högskolorna kan verksamt bidra till att lösa en del av regionens behov av kvalificerad arbetskraft. För den medelålders arbetskraftens växande behov av fort- och vidareutbildning kan dessa högskolor också spela en viktig roll.

5.2 Yrkesutbildning

Den praktiska yrkesutbildningen i Sverige befinner sig i dag i en allvarlig kris. I allt för stor utsträckning saknar eleverna kontakt med och kunskap om den miljö i vilken de sedan skall arbeta. Vidare har skolväsendet inte kunnat hänga med i den snabba och kostnadskrävande tekniska utvecklingen på maskinområdet. Den pågående försöksverksamheten med yrkesutbildning enligt den s.k. GY-modellen kommer inte att lösa dessa problem.

Den praktiska yrkesutbildningen måste ske i samarbete mellan arbetsplats och skola, där eleverna genom en lärlingsanställning är fast knutna till arbetsplatsen, på vilken de också får sin praktiska handledning, medan skolan svarar för den teoretiska undervisningen.

En sådan uppläggnig vore viktig inte minst med hänsyn till de många mindre orterna, där det i dag sällan finns ordentliga möjligheter till praktisk yrkesutbildning. Med vårt förslag finns det förutsättningar för många fler ungdomar att kunna lära sig ett yrke i anslutning till bostadsorten. I detta sammanhang bör även den medelålders arbetskraftens vidareutbildnings- och fortbildningsbehov uppmärksammas.

5.3 Övriga skolor

I många mindre byar har den lokala låg- eller mellanstadieskolan stor betydelse, inte minst psykologiskt. Att det finns en skola innebär att orten blir mer attraktiv. Den utgör ofta en förenande faktor för befolkningen. Allt

fler skolor på små orter har stängts. Vi har föreslagit ändrade statsbidragsregler som bl.a. skulle innebära att vissa skolor som nu läggs ner skulle kunna drivas vidare.

Mot. 1988/89
A422

5.4 Teknikcentra

Ett inslag i regionalpolitiken under de senaste åren är uppbyggnaden av s.k. teknikcentra. Tanken är att dessa skall sprida nyttjandet av modern teknik till mindre företag.

För att teknikcentra skall kunna fylla sin uppgift är det väsentligt att de kan hålla hög kvalitet. Detta uppnås bl.a. genom nära samverkan med kompetenta högskolor och genom att det regionala näringslivet tar ett aktivt ansvar för verksamheten. Regering och riksdag bör ställa krav på sådan samverkan som villkor för statligt stöd till uppbyggnaden av teknikcentra.

5.5 Utvecklingsfonderna

Det omfattande lag- och regelkomplex som småföretagare tvingas arbeta inom medför svårigheter. Ofta har de inte heller tillräckliga förutsättningar att tillgodogöra sig fördelarna av den tekniska utvecklingen på såväl det tillverkningsmässiga området som inom marknadsföring och ekonomiadministration. Utvecklingsfonderna har därför en viktig kunskapspridande uppgift.

Utvecklingsfonderna bör i framtiden struktureras så att de kan koncentrera sig dels på allmänt kompetenshöjande åtgärder, dels på att i samarbete med lokalt näringsliv skapa rådgivningsverksamhet som stöd för nystartande företagare. I framtiden bör utvecklingsfonderna kunna hjälpa alla sorters företag. Fondernas kreditgivning bör upphöra.

Utvecklingsfonderna skall vara ett komplement till, inte en konkurrent till, de kommersiellt arbetande konsultföretagen samt till den verksamhet företagarnas egna organisationer bedriver. För en del av verksamheten bör de ta ut avgifter.

6 Betydelsen av stärkt konkurrenskraft

Offentliga stödåtgärder kan, oavsett hur generöst reglerna utformas, bara vara en tillfällig hjälp till företag. Det går inte i längden att genom subventioner hålla igång företag. All erfarenhet visar att denna verksamhet då blir ännu mera ineffektiv och förlustbringande. Företagets egna intäkter måste vara tillräckligt stora för att säkra en långsiktig verksamhet.

Många företag i områden med dålig utvecklingskraft har lönsamhetsproblem. För att komma till rätta med dessa problem är det nödvändigt att stärka dessa företags konkurrenskraft. Vi har därför under lång tid framhållit vikten av att använda generella kostnadssänkande åtgärder i regionalpolitiken.

6.1 Sänkta arbetsgivaravgifter

Kostnaderna för att driva ett företag i Norrlands inland är högre än i de södra delarna av Sverige. Det beror på hårdare klimat, sämre infrastruktur och dåligt utvecklad servicesektor i dessa regioner i kombination med bristen på

kvalificerad arbetskraft. Det är rimligt att företagen kompenseras för kostnadsnackdelarna.

Ett sätt att utforma en sådan kompensation är att sänka lönekostnaderna för näringslivet. Genom att sänka socialavgifterna, d.v.s. arbetsgivar- och egenavgifter, får alla företag i regionen lägre kostnader och därmed stärkt konkurrensförmåga. En sådan generell metod har flera fördelar jämfört med selektiva åtgärder. Det kräver ingen särskild byråkrati och innefattar inte politiska beslut beträffande varje företag. Även existerande företag får bättre tillväxtmöjligheter och den potentiella utvecklingskraften i dessa tas bättre till vara.

Våren 1982 tog riksdagen beslut om den första generella sänkningen av socialavgifterna i Norrbotten. Denna gällde fyra särskilt utsatta kommuner. Senare har regeringen utökat området med nedsatta avgifter och t.o.m helt avskaffat socialavgifterna i gruvbyn Svappavaara.

Erfarenheterna från den generella nedsättningen av socialavgifterna i Norrbottens län är positiva. Företagens marginaler och soliditet har ökat. Därigenom har deras förmåga att konkurrera med företag i andra delar av landet också förbättrats. Därmed har möjligheterna att erbjuda varaktig sysselsättning ökat.

Även i andra delar av landet med stora regionala problem bör socialavgifterna sänkas. De områden som har de största problemen bör prioriteras. Därför bör uttaget av de sociala avgifterna minska med tio procentenheter inom stödområde A och med tre procentenheter inom stödområde B. Denna nedsättning bör gälla samtliga näringsgrenar inklusive de affärsdrivande statliga verken. Däremot bör nedsättningen inte gälla övriga delar av den offentliga sektorn.

6.2 Transportkostnader

Kostnaderna för de långa transporter från stödområdet medför naturligtvis en konkurrensnackdel för regionens företag. I dag finns ett godstransportstöd som möjliggör en reduktion av fraktkostnaderna. Stödet utgår med mellan 10% och 50% av transportkostnaden vid järnvägs- eller landsvägs-transporter som överstiger 250 km, samt vid transporter till vissa hamnar. Det finns också persontransportstöd för att sänka reskostnaderna för företagens kontakter med södra Sverige.

Företagen i norra Sverige måste få sådana konkurrensvillkor att transportkostnaderna inte blir ett handikapp. Det är viktigt att det råder konkurrensneutralitet mellan olika trafikslag.

7 Företagens kapitalförsörjning

Företagens kapitalförsörjning är en central fråga för att utveckla näringslivet – självfallet gäller detta också företagen i regioner med sämre tillväxt.

Grunden för varje företags kapitalbas är det egna kapitalet. Det nuvarande skattesystemet med de höga marginalskatterna försvårar emellertid betydligt möjligheterna att bygga upp tillräckligt mycket kapital för att kunna starta ett företag. Särskilt problematiska är begränsningarna av möjligheterna att vid beskattningen göra avdrag för förluster i en annan förvärvskälla.

Som understryks i andra moderata motioner är det nödvändigt att generellt sänka skattetrycket. I flera andra motioner framläggs ett stort antal förslag som skulle förbättra de mindre företagens möjligheter till långsiktig kapitalupbyggnad.

7.1 Bankernas roll

Bankerna spelar en mycket viktig roll för företagens kapitalförsörjning. Från att tidigare ha varit mycket obenägna att låna ut medel utan fullgod säkerhet har bankerna nu större möjligheter att ge krediter utan formell säkerhet, även till småföretag. Många banker har fått erfara att småföretag kan vara riskfyllda utlåningsobjekt. Detta kommer att innebära att bankerna i framtiden försöker stärka sin kompetens för att kunna bedöma hur ett företag arbetar. Bankerna måste i ökad utsträckning fungera som rådgivare och kunskapskälla vid företagsstarter.

7.2 Lokaliseringsstödet

Det viktigaste instrumentet för regionalpolitiker har under lång tid varit lokaliseringsstödet. Under årens lopp har detta kommit att utvecklas till en "yvig flora" med bl.a. lokaliseringsbidrag, lokaliseringsstöd, offertstöd, sysselsättningsstöd, glesbygdsstöd, kreditgivning från utvecklingsfonder och Norrlandsfonden, krediter eller ägarandelar från regionala investmentbolag, utvecklingsbidrag från STU, projektbidrag från SIND etc. Varken myndigheter eller företag kan få någon klar överblick över stödstrukturen. Riskerna för missbruk och felsatsningar är stora.

Stöd- och bidragsformerna är också förhållandevis ensidigt inriktade på investeringar i hårdvaror. Den senaste tidens allt större behov av s.k. mjukvaruinvesteringar har blivit svårare att finansiera med hjälp av de "gamla" stödformerna.

Moderata samlingspartiet har sedan flera år riktat kritik mot det nuvarande systemet för regionalpolitiskt stöd. Vi har pekat på ett par av de stora svagheter i systemet – främst svåröverskådligheten och politiseringen, som ofta medfört bristande realism i bedömningen av olika projekt.

Studier av ett antal projekt som erhållit lokaliseringsstöd stöder vår kritik. Andelen företag som några år efter starten gått i konkurs eller på annat sätt drabbats av betalningssvårigheter har varit oacceptabelt hög. Trots att uppsåtet varit gott – att "skapa ny sysselsättning" – har alltför många orealistiska projekt finansierats genom lokaliseringsstöd.

Uppföljningsverksamheten har inte fungerat. Ansvarsfördelningen mellan projektens finansörer har varit oklar. Företaget, företagaren och de anställda har drabbats av dessa brister.

Med tanke på de många nya kraven på de regionalpolitiska medlen, exempelvis avvägningen mellan hård- och mjukvaruinvesteringar och de kunskapsintensiva tjänsteföretagens behov, finns det skäl att i den nu sittande regionalpolitiska utredningen göra en översyn av stödets framtida utformning.

Under de närmast föregående åren har vi redovisat vårt alternativ till ett antal av de regionalpolitiska stödformerna, riskgarantilån. Dessa bör

hanteras på regional nivå i nära samverkan med berörda banker, vilka vi förutsätter därmed också tar en än mer aktiv del i den totala finansieringen av affärsmässigt sunda projekt inom stödområdet. Tillsammans med sänkta arbetsgivar-/egenavgifter och det samlade länsanslaget ser vi vårt förslag med riskgarantilån som en fungerande helhet.

I avvaktan på den ovannämnda översynen upprepar vi tidigare års förslag om riskgarantilån. I den regionalpolitiska motionen 1987/88 A484 har vi mer utförligt redovisat dess syfte och konstruktion och hur dessa lån skall kunna utgå.

Utvecklingsfondernas mer konventionella kreditgivning bör avvecklas. Länsmyndigheterna har goda förutsättningar att förstå de speciella regionala problemen inom varje län. Det samlade länsanslaget ger länsmyndigheterna resurser till olika utvecklingsinsatser. Detta anslag bör öka i betydelse.

7.3 Regionala investmentbolag

På flera håll i landet skapas nu regionala investmentbolag. Det är positivt att det existerande näringslivet i flera regioner varit villigt att satsa kapital i investmentbolagen. Det är viktigt att de privata intressenterna inte upplever att de är passiva partners till staten. Därför bör enligt vår mening statens medverkan begränsas tidsmässigt och ej ske i form av ägarandelar utan i form av ränte- och amorteringsfria lån.

8 Betydelsen av statens agerande

Statens agerande, både som övergripande beslutsfattare och som aktör på olika områden, påverkar den regionala utvecklingen.

8.1 Utlokalisering

Under 1970-talet genomfördes en utlokaliseringsomgång, när ett stort antal myndigheter flyttades från Stockholm till andra orter i landet. Därefter upphörde utlokaliseringarna nästan helt. Ett antal nyinrättade verk placerades dock utanför Stockholm. Under 1988 inledde regeringen en ny utlokalisering. Det sammanslagna planverket och bostadsstyrelsen placerades i Karlskrona. Delar av riksskatteverket flyttades till Ludvika. Vattenfall tvingades förlägga en del av sin verksamhet i Ludvika och Luleå. Det nyinrättade banverket, som bildades ur delar av SJ, placerades trots protester från anställda och verksamhet i Borlänge.

Moderata samlingspartiet var kritiskt när den socialdemokratiska regeringen genomförde den förra utlokaliseringsomgången. Vi har även ifrågasatt de senaste besluten. Utvärderingarna av de tidigare utlokaliseringarna visar att resultatet i form av minskad effektivitet och ökade kostnader varierat mellan olika verk. I viss mån har utlokaliseringar bidragit till att ge de orter som fick del av utlokaliseringarna en mera mångfasetterad arbetsmarknad. Samtidigt innebar utlokaliseringarna påfrestningar för enskilda människor. För ämbetsverkens del har utlokalisering i flera fall inneburit svårigheter att rekrytera kvalificerad personal. I fallet med

banverket kan detta menligt påverka järnvägstrafikens utvecklingsmöjligheter.

Starka skäl talar för att centrala ämbetsverk med stora kontaktytor bör ligga i landets huvudsadsregion. Det hindrar inte att det kan finnas myndigheter eller delar av myndigheter som utan förfång kan flyttas till andra orter. Ett sådant beslut måste dock vara noggrant förberett.

Mot. 1988/89
A422

8.2 Decentralisering av besluten

I stället för utlokalisering av centrala verk och myndigheter finns det anledning att decentralisera genom att sprida beslutsfattandet i olika frågor. Den viktigaste decentraliseringen är givetvis att i högre utsträckning ge de enskilda människorna ökat inflytande över sina egna aktiviteter. En decentralisering inom den offentliga förvaltningen, som innebär att fler beslut kan fattas på lägre nivå, bidrar till att minska avståndet mellan beslutsfattande myndighetspersoner och de enskilda individerna. "Utlokaliseringen" inom AMS och AMU är bra exempel på hur en effektiv statlig lokaliseringspolitik bör utformas. De centrala verken blir mindre, och förhoppningsvis effektivare, samtidigt som den regionala nivåns beslutskraft stärks, vilket gynnar den regionala kompetensen.

8.3 Skatteutjämning

Höga kommunalskatter försämrar utvecklingsmöjligheterna i en kommun genom att ge ökade incitament att flytta från orten och genom att minska investeringsvilligheten. Därför är det särskilt viktigt att kommunerna i de regioner som har en sämre utveckling håller nere den kommunala utdebiteringen.

För att möjliggöra detta måste det finnas ett väl avvägt skatteutjämnings-system som inte systematiskt gynnar högskattekommunerna.

Vi vill minska de specialdestinerade statsbidragen och införa ett skatteutjämnings-system som tar hänsyn i första hand till skillnader i den kommunala skattekraften och åldersstrukturen. Ett sådant förslag skulle gynna många kommuner med en i dag förhållandevis svag utveckling.

8.4 Kultur och fritid

Tillsammans med staten har kommunerna ett ansvar för att stödja olika kulturella aktiviteter. I första hand bör de intresserade själva svara för finansieringen, men det ringa publikunderlaget utanför storstadsregionerna gör det ibland nödvändigt att stat och kommuner bidrar till verksamheten.

Det statliga kulturstödet bör delvis förändras för att bättre överensstämma med målsättningen bakom regionalpolitiken. Därvid bör övervägas om inte det statliga stödet till kommunal kulturverksamhet kan göras mera generellt. Vidare måste de nationella kulturinstitutionerna genom bl. a. turnéer visa sitt ansvar för regional spridning av kultur.

Kulturutbudet är inte bara ett viktigt inslag i det totala serviceutbudet. För många människor är tillgången på kommersiell service väl så viktig, liksom det allmänna nöjesutbudet. En stor del av det kommersiella utbudet har

kommunen svårt att påverka, men den kan bl.a. genom tillståndsgivning underlätta för vissa verksamheter.

Mot. 1988/89
A422

9 Ge landsbygden en chans att leva bättre

Stora delar av de utvecklingsmässigt svaga regionerna består av landsbygd. Genom jord- och skogsbrukets strukturrationalisering har det skett en betydande avfolkning. Även i framtiden kan man förvänta sig att sysselsättningen inom jord- och skogsbruket kommer att minska. Det betyder emellertid inte att landsbygden ytterligare måste avfolkas.

Många människor vill bo på landsbygden. De anser att man där kan skapa en tryggare miljö för sig själv och sin familj. En politik som underlättar bosättning på landsbygden är väsentlig inte bara för dem som bor där utan även för resten av befolkningen. En avfolkad landsbygd innebär inte bara att landskapsbilden radikalt förändras utan även att vår bild av Sverige ändras.

Den socialdemokratiska politiken har medverkat till att avfolka landsbygden. Inom den sociala sektorn har de kommunala monopolen medfört att servicefunktioner koncentrerats till centralorterna.

En stor andel av befolkningen på landsbygden är pensionärer. För dem är det väsentligt att det finns en väl fungerande social service även på landsbygden. Men minst lika väsentligt är att den informella hjälp och det stöd som landsbygdsbefolkningen ofta lämnar varandra kan vidmakthållas. Även av den anledningen är det väsentligt att yngre människor ges möjlighet att bo på landsbygden.

En levande landsbygd måste baseras på samspel mellan åretruntboende och dem som söker rekreation på landsbygden. Fritidshus och turism bidrar till en levande landsbygd. Därför bör byggnation underlättas, bl a genom generösare byggnadslovsregler.

9.1 Jord- och skogsbruk

Jordbruksproduktionen på marginella jordar i glesbygder är viktig främst från sysselsättningssynpunkt. Även från beredskaps- och försvarssynpunkt har jordbruksproduktionen emellertid viss betydelse.

Det är väsentligt att lantbrukarna i Norrland kompenseras för de, i förhållande till andra delar av Sverige, sämre förutsättningarna för att bedriva jordbruk. Detta sker genom det s.k. Norrlandsstödet. Stödet är av regionalpolitisk karaktär.

I stora delar av vårt land är skogsbruket och de till skogen knutna förädlingsindustrierna de viktigaste näringsgrenarna. Dessa företag hotas nu av elenergibristen vid kärnkraftsnedläggningen.

De enskilda skogsägarnas ställning bör stärkas. För närvarande missgynnas de bl.a. av skattesystemets utformning. Resultatet har blivit att många av de enskilda skogsägarna avverkar mindre virke än vad skogens tillväxt möjliggör. Vi föreslår förbättrade villkor för skogsbrukare i den skogspolitiska motionen. I en gemensam trepartimotion föreslår vi att domänverket säljer skog och annan mark i första hand till sina arrendatorer.

9.2 Kombinationssysselsättning

Jordbrukspolitiken har under lång tid varit inriktad på att stödja enbart heltidsarbetande jordbrukare. En sådan inställning missgynnar landsbygden. I dag är kombinationssysselsättning det normala för huvuddelen av lantbrukarna. I norra Sverige har ca 78% av lantbrukarna arbete utanför den egna gården och arbetar mindre än 1 600 timmar per år med sitt jordbruk.

Att kombinera jordbruk med annan sysselsättning är oftast förutsättningen för att en familj skall kunna bo kvar på landsbygden och bruka jorden. Det är därför viktigt att de regler som diskriminerar kombinationssysselsatta lantbrukare snarast undanröjs.

9.3 Skärgårdsproblemen

Bara några kilometer från några av våra största städer börjar en speciell sorts landsbygd. På skärgårdsöarna är förhållandena speciella, bl a vad gäller kommunikationer och skolor. De saknar motsvarighet i de flesta delar av den svenska landsbygden.

Det är väsentligt att de svenska skärgårdarna inte avfolkas när sommarstugeägarna åker hem. Det är viktigt bl.a. för sjöräddningen, försvaret och naturvården att det finns människor i alla delar av skärgårdarna under hela året.

Dessvärre blir det allt besvärligare att bo i skärgården. Socialdemokraternas och kommunisternas konfiskation av delar av kustbefolkningens fiskerätt i Östersjön berövade skärgårdsbefolkningen tillgångar som den hade kunnat utveckla, bl.a. genom att hyra ut fiskeplatser. Bestämmelserna om båtregister bidrar till att öka byråkratin och besväret för en skärgårdsbefolkning som ofta är tvungen att hålla sig med flera båtar.

Den mycket restriktiva inställningen till nybyggnad av fritidshus i skärgårdsområden gör att den fasta befolkningen undandras såväl en del arbetstillfällen som välbehövliga inkomster från tomtförsäljning.

Den förändring av skattesystemet som socialdemokraterna förbereder kommer ytterligare att öka bördan för skärgårdens fasta befolkning. Höga taxeringsvärden i kombination med hög beskattning leder till att skärgårdsbefolkningen kan komma att få ännu sämre skattevillkor.

9.4 Kommunikationerna på landsbygden

Väl fungerande, individuella transportsystem är en förutsättning för att människor ska kunna bo och verka i alla delar av Sverige. Bilen ger en rörelsefrihet som inget annat kommunikationsmedel kan ge en så stor grupp invånare. De som har särskilt stor nytta av bilen är människor som bor på landsbygden. Att underlätta bilinnehav är därför viktigt ur regionalpolitisk synvinkel.

Bilen är viktig för det stora flertalet svenskar som bor i glesbygd. Barnfamiljerna är mest beroende av att ha bil. 88% av barnfamiljerna äger eller har tillgång till bil. I glesbygden är andelen barnfamiljer utan bil endast 5%. Det är landsbygdsbefolkningen som har svårast att klara av kostnaden

för att ha bil och som drabbas hårdast av höjda bilkostnader, t.ex. höjd bensinskatt.

Mot. 1988/89
A422

Sedan 1982 har skatteuttaget från bilismen ökat betydligt. Bensin- och vägskatterna har höjts vid flera tillfällen. Accisen, d.v.s. försäljningsskatten på bilar, har höjts med över 200%. Avdragsbegränsningarna för bilresor mellan bostad och arbetsplat har skärpts. Detta har medfört att det har blivit kostsammare för landsbygdsbefolkningen att åka in till tätorterna för att arbeta. Höjda avgifter och skatter på bilismen i glesbygden måste därför avvisas.

9.5 Glesbygdsstöd

Det finns tillväxtkraft på den svenska landsbygden. I vissa fall har dock utflyttningen gått så långt att det är nödvändigt att med skattemedel subventionera viss verksamhet. För detta ändamål har det s.k. glesbygdsstödet inrättats. Denna stödform är flexibel och syftar till att främja sysselsättning och upprätthålla en god servicenivå. Stödformen har trots förhållandevis låga kostnader varit framgångsrik. Genom glesbygdsstödet kan t.ex. ett antal lanthandlare fortsätta sin verksamhet, samtidigt som pensionärer kan få varor hemsända och affären vara ett serviceorgan för t.ex. systembolag och apotek.

Glesbygdsstödet har emellertid framför allt betydelse för tillkomsten av sysselsättningsmöjligheter som ett komplement till skogs- och jordbruk.

10 Anslagsfrågor

De nuvarande anslagen *Lokaliseringsbidrag* och *Lokaliseringslån* bör utgå och ersättas med ett system med riskgarantilån i enlighet med vad som anfördes i motion 1987/88 A484. Vi yrkar på att det till ett nyinrättat anslag, *Riskgarantilån*, anvisas 120 miljoner kronor.

Det samlade länsanslaget har visat sig vara ett effektivt sätt att stödja utvecklingen i regioner och orter med svag utvecklingskraft. Den typ av stöd som innefattas i det samlade länsanslaget vänder sig huvudsakligen till småföretag. Moderata samlingspartiet har vid flera tillfällen medverkat till att detta anslag kunnat höjas. Den av regeringen föreslagna ambitionsnivån är alltför låg. Vi föreslår därför att anslaget *Regional utveckling* ökas med 50 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag.

Det s.k. sysselsättningsstödet är en kvarleva från en period då det industripolitiska och regionalpolitiska stödet var mer inriktat på att bevara arbetsplatser än att utveckla nya. Vi har under flera års tid föreslagit att sysselsättningsstödet skall avvecklas. Regeringen har hittills enbart accepterat att sysselsättningsstödet avvecklas inom stödområde C. Vi föreslår att anslaget *Sysselsättningsstöd* utgår.

Vårt ovannämnda förslag till stärkt konkurrenskraft för företagen i Norrlands inland innebär att de sociala avgifterna inom stödområde A respektive B skall nedsättas med 10 respektive 3 procentenheter. Detta bör ske redan från årsskiftet 1989-1990. Detta beräknas för det kommande budgetåret innebära att anslaget *Nedsättning av sociala avgifter* behöver ökas med 180 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

11 Hemställan

Mot. 1988/89
A422

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om regionalpolitikens förutsättningar och inriktning,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om förutsättningarna för statligt stöd till teknikcentra,¹]

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till nedsättning av sociala avgifter i enlighet med vad som i motionen anføres,

3. att riksdagen hos regeringen begär förslag om riskgarantilån i enlighet med vad som i motionen anføres,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om regionala investmentbolag,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anføres om utlokalisering av statlig verksamhet från Stockholm,

6. att riksdagen avslår regeringens förslag att till *D2 Lokaliseringsbidrag m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag av 362 000 000 kronor,

7. att riksdagen avslår regeringens förslag att till *D3 Lokaliseringslån* för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 000 kronor,

8. att riksdagen till *D4 Regional utveckling* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 740 000 000 kronor,

9. att riksdagen till *D6 Ersättning för nedsättning av socialavgifter* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 575 000 000 kronor,

10. att riksdagen avslår regeringens förslag att till *D7 Sysselsättningsstöd* för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag av 165 000 000 kronor,

11. att riksdagen till ett nytt anslag *Riskgarantilån* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 120 000 000 kronor.

Stockholm den 23 januari 1989

Sonja Rembo (m)

Anders G Högmark (m)

Mona Saint Cyr (m)

Erik Holmkvist (m)

Ulf Melin (m)

Charlotte Cederschiöld (m)

Lars Ahlström (m)

¹ 1988/89:N257

